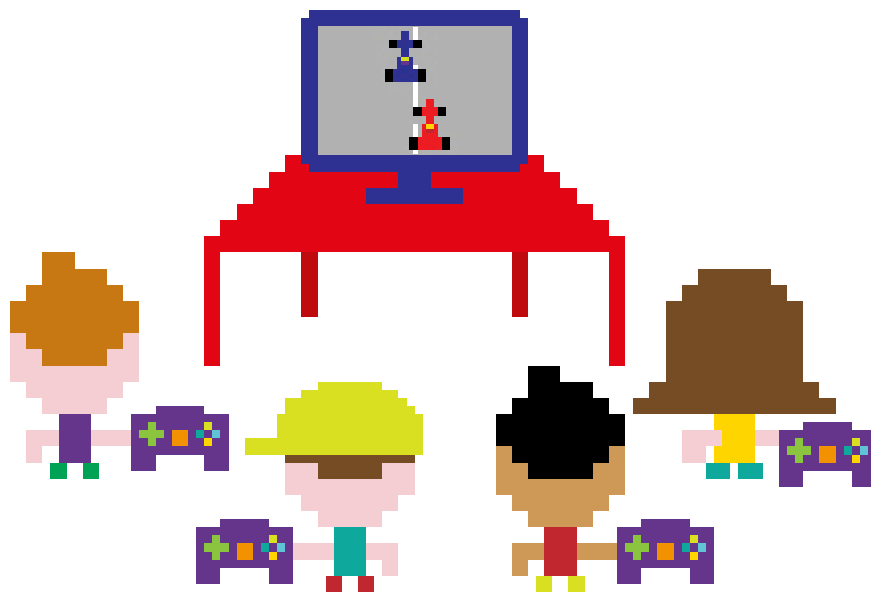
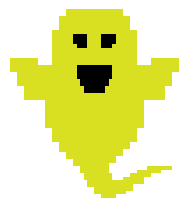
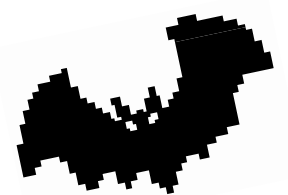
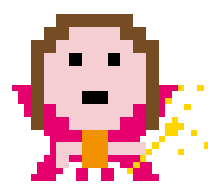
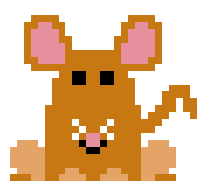
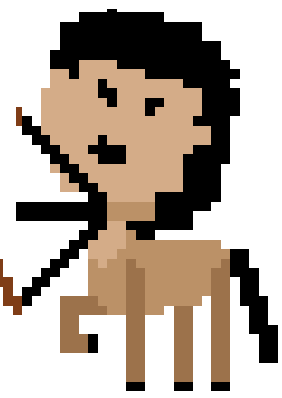
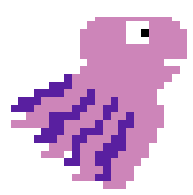
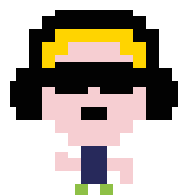
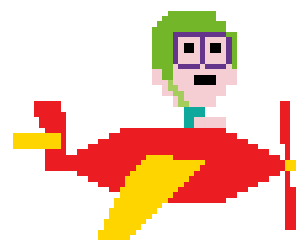
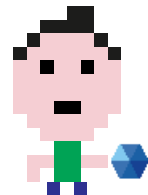
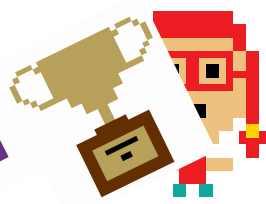
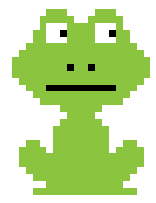
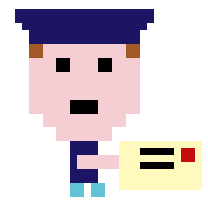
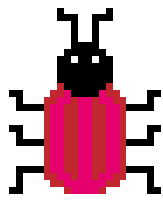
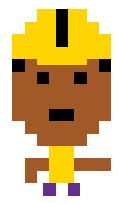
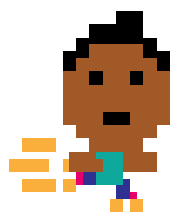
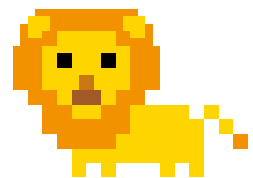
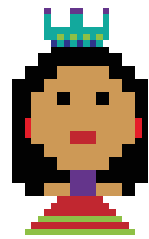
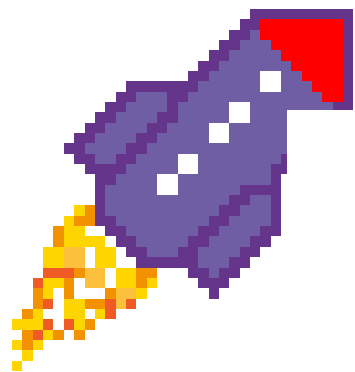
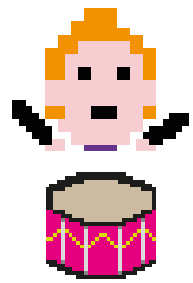
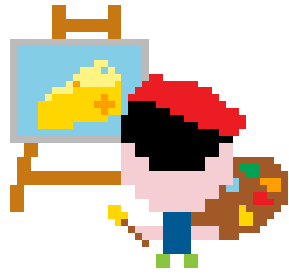
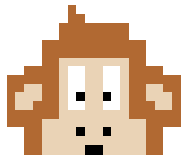

PROGRAMOZÁS GYEREKEKNEK

Scratch

Játékok

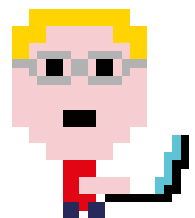

PROGRAMOZÁS GYEREKEKNEK

SCRATCH JÁTÉKOK

JON WOODCOCK
CAROL VORDERMAN ELŐSZAVÁVAL

Penguin
Random
House

Carol Vorderman: *Computer Coding Games for Kids*
First published in Great Britain, London, 2015

Copyright © Dorling Kindersley Limited, 2015
A Penguin Random House Company

Fordította © Gonda László

Szerkesztette: Mártonfi Attila

HVG Könyvek
Kiadóvezető: Budaházy Árpád
Felelős szerkesztő: Szűcs Adrienn

ISBN 978-963-304-492-6

Minden jog fenntartva. Jelen könyvet vagy annak
részleteit tilos reprodukálni, adatrendszerben
tárolni, bármely formában vagy eszközzel –
elektronikus, fényképeseti úton vagy más módon
– a kiadó engedélye nélkül közölni.

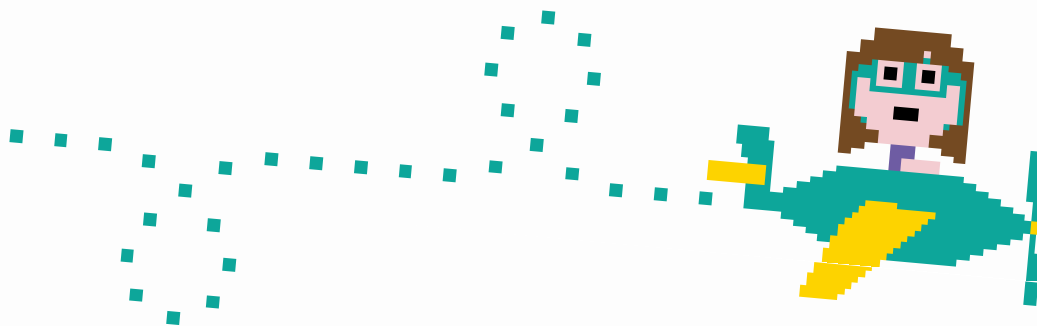
Kiadja a HVG Kiadó Zrt., Budapest, 2017
Felelős kiadó: Szauer Péter

www.hvgkonyvek.hu

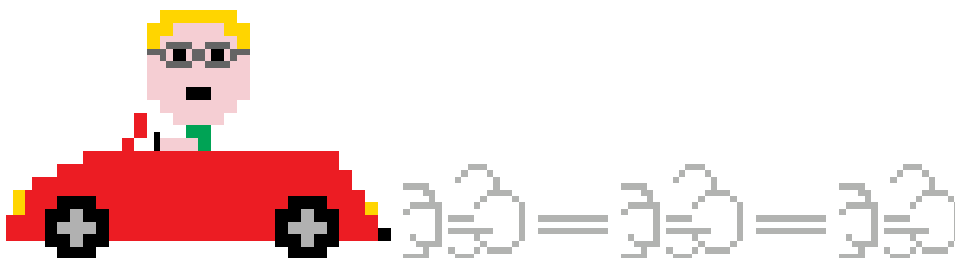
Nyomdai előkészítés: HVG Press Kft.
Felelős vezető: Tóth Péter

Nyomás: TBB, Szlovákia

CAROL VORDERMAN Nagy-Britannia egyik legnépszerűbb műsorvezetője, matematikai tudása közismert. A Cambridge-i Egyetemen szerzett mérnöki diplomát. Carol komoly érdeklődést mutat a programozás iránt, és meggyőződéssel vallja, hogy minden gyereknek lehetőséget kellene adni, hogy ezt az értékes tudást elsajátíthassa. Tudományokat népszerűsítő tévéműsorok házigazdája volt a BBC-n és egyéb brit csatornákon. Legyen szó akár 26 éves tudományos műsorvezetői múltjáról, akár arról, hogy az elmúlt évtized egyik legnépszerűbb ismeretterjesztő írója lett, Carol szenvedélyesen elkötelezett a matematika, a tudomány és a technológia érdekes, közérthető módon történő népszerűsítése mellett.

DR. JON WOODCOCK az Oxfordi Egyetemen szerzett fizikusi diplomát, majd Londonban PhD-fokozatot asztrofizikából. Nyolcéves korában kezdett el programozni, és azóta a legkisebb mikrokontrollerektől a szuperszámítógépekig mindenben dolgozott. Munkái között akad összetett világűr-szimuláció, informatikai nagyvállalatok részére végzett kutatás, de még hulladékokból készített intelligens robot is. Szünetelője a tudomány és a technológia oktatása, előadások tartása a világúrról, valamint programozó szakkörök szervezése. Számos tudományos és technikai könyv társszerzője.

Tartalom

- 8 **ELŐSZÓ**
Carol Vorderman

1 SZÁMÍTÓGÉPES JÁTÉKOK

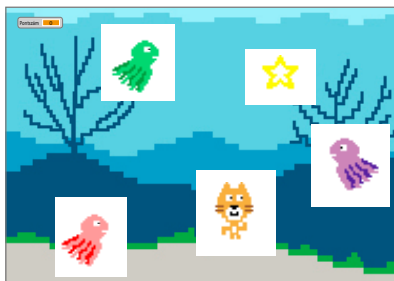
- 12 Mi kell egy jó játékhoz?
14 Hangulat
16 Játéktípusok
18 Mi a programozás?

2 AZ ELSŐ LÉPÉSEK

- 22 A Scratch bemutatása
24 A Scratch elérése
26 A Scratch felülete

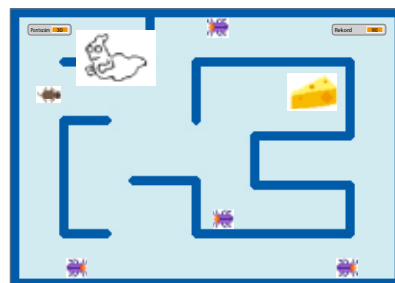
3 CSILLAGVADÁSZ

- 30 A Csillagvadász elkészítése

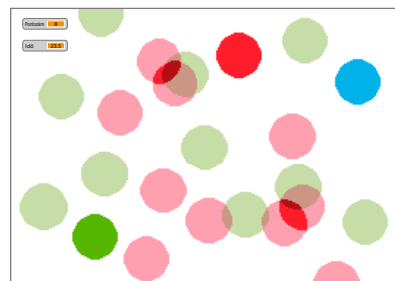
4 SAJTHAJLSZA

- 50 A Sajthajsza elkészítése

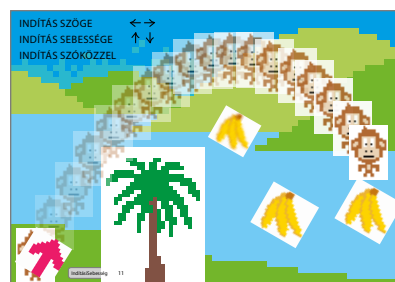
5 KÖRÖK HÁBORÚJA

- 74 A Körcök háborúja elkészítése

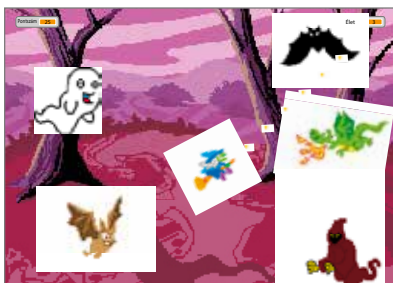
6 BUCSKA MAKI

- 90 A Bucska maki elkészítése

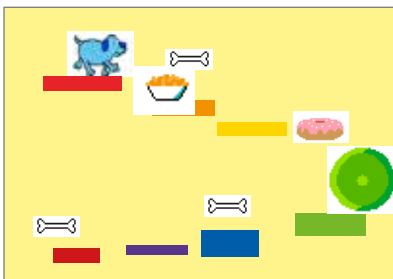
7 BOSSZÚÁLLÓ BOSZI

108 A Bosszúálló boszi elkészítése

8 A KUTYA VACSORÁJA

130 A kutya vacsorája elkészítése

9 GLECCSERFUTAM

166 A Gleccserfutam elkészítése

10 TRÓPUSI DALLAMOK

190 A Trópusi dallamok elkészítése

11 HOGYAN TOVÁBB?

- 206 Remixelés és további lehetőségek
- 208 Scratch még jobban
- 210 A következő szint
- 212 A játékkészítés munkakörei
- 214 Jó szórakozást!

12 FÜGGELÉK

- 218 Fogalomtár
- 220 Tárgymutató
- 224 Köszönetnyilvánítás

Tudj meg többet:
www.dk.com/computercoding

ELŐSZÓ

Azok közül, akik nagy hatással voltak digitális világunkra, nagyon sokan kezdték azzal, hogy szórakozásból játékokat programoztak. Bill Gates, a Microsoft társalapítója, 13 évesen írta meg első számítógépes programját – egy amőbajátékot. Mindössze néhány évvel később a tizenéves Steve Jobs és barátja, Steve Wozniak, akik később együtt alapították meg az Apple-t, megalkották a Breakout nevű videojátékot.

Egyszerűen csak azért kezdtek el programozni, mert élvezték. Nem is gondolták, hogy milyen messzire fognak ezzel jutni, vagy hogy a cégek, amelyeket később alapítottak, meg fogják változtatni a világot. Akár te is lehetsz a következő olyan ember, mint ők. Nem feltétlenül kell később programozással foglalkoznod, de ez egy rendkívül hasznos készség, s általa izgalmas, a jövőd felé vezető ajtókat nyithatsz meg. Az is lehet azonban, hogy csak szórakozásból szeretnél programozni.

A számítógépes játékok különböző képzeletbeli világokat nyitnak meg. Az internet pedig lehetővé teszi, hogy egymással játsszunk. Tele vannak kreativitással, a zenétől a történeteken és művészeteken át egészen a trükkös programozásig. Mi pedig rájuk vagyunk kattánva: olyannyira, hogy a játékipar értéke mára már túlnőtt a filmiparén. Hatalmas.

Most pedig, ahelyett hogy csak játékos lennél, játékkészítő is válhat belőled. Meghatározhatod ezen képzeletbeli világok minden részletét: hogy milyen legyen a megjelenésük, a hangjuk, a hangulatuk. Te találhatod ki a történeteket, és alkothatsz meg a hősoket, a gonosztevoöket és a tájakat.

Először viszont a számítógéped felett kell átvenned a hatalmat. Ahhoz, hogy megmondhasd a számítógépnek, mit tegyen, beszélned kell a nyelvét, és programozóvá kell válnod. Ez a Scratchnek és a hasonló nyelveknek köszönhetően meglepően egyszerű. Csak kövesd a könyvben szereplő egyszerű lépéseket az egyes játékok felépítéséhez, és mindvégig láthatod majd, pontosan mi történik. Ha sorban végighaladsz a fejezeteken, megszerezheted az alapvető készségeket ahhoz, hogy saját játékokat készíthess.

Carol Vorderman

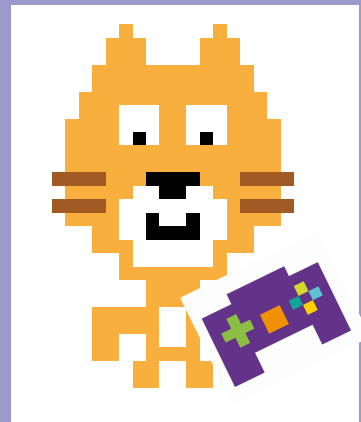
CAROL VORDERMAN

Kezdjünk el
programozni!

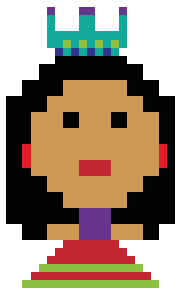
T

Számítógépes játékok

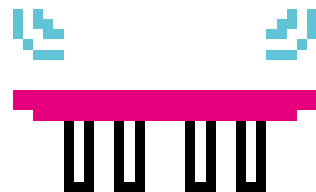
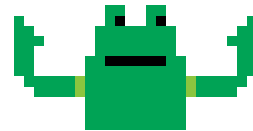
Mi kell egy jó játékhoz?

Néhány játék olyan varázslatos erővel bír, hogy újra és újra játszani szeretnénk velük. A játéktervezők ezt játszhatóságnak nevezik. Ahhoz, hogy nagyszerűen játszható játékot készíthess, át kell gondolnod, milyen hozzávalók szükségesek, és hogyan kell őket összerakni.

◀ Szereplők

A legtöbb játékban a játékos a képernyőn megjelenő szereplővel lép be a játék világába. Ez lehet állat, herceg, sportkocsi, de egyszerű buborék is. A veszélyérzet vagy a versenyhelyzet megteremtéséhez általában ellenséges szereplőkre is szükség van. Ezeket a játékosnak le kell győznie, vagy el kell menekülni előlük.

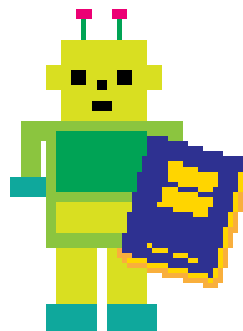

△ Tárgyak

Szinte minden játékban vannak tárgyak, az életerődet vagy a pontszámodat növelő csillagoktól és érmeiktől egészen az ajtókat nyitó kulcsokig. Nem minden tárgy jó – némelyik a játékos útját állja, kiszívja az életerejét, vagy elrabolja a kincseit. A tárgyakkal rejtvények is összeállhatnak, amelyeket a játékosnak meg kell oldania.

△ Mechanika

A mechanika a játékban elvégezhető cselekvésekből áll – ilyen a futás, az ugrás, a repülés, bizonyos tárgyak megszerzése, a varázslás vagy a fegyverek használata. Ez a játék központi eleme. Egy játék akkor lesz jó, ha jól meg van tervezve a mechanikája.

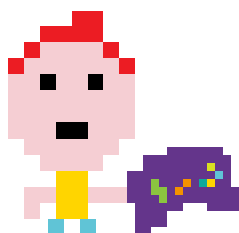
◀ Szabályok

A játék szabályai mondják meg, hogy mit tehetsz, és mit nem. Például át tudsz menni a falakon, vagy elzárják az utad? Megállhatsz gondolkodni, vagy időre kell teljesítened a feladatot?

△ Célok

Minden játéknak van valamilyen célja: meg kell nyerni egy versenyt, le kell győzni egy ellenfelet, meg kell dönteni egy rekordot, vagy egyszerűen csak életben kell maradni, ameddig lehetséges. A legtöbb játékban rengeteg apró cél van, például új szintekre vezető ajtókat kell kinyitni, vagy új járműveket vagy képességeket kell megszerezni.

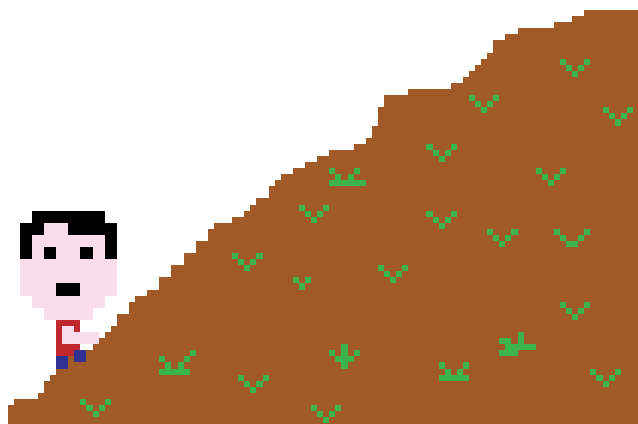
◁ Irányítás

A billentyűzet, az egér, a joystick és a mozgásérzékelő is lehet jó vezérlő. A játék élvezetesebb, ha a játékos úgy érzi, tökéletesen irányítja a szereplőt, ezért az irányításnak egyszerűnek kell lennie, a számítógépnek pedig azonnal reagálnia kell.

◁ A játék világa

Képzeld el a játék világát! Két- vagy háromdimenziós? A játékos felülről, oldalról vagy belülről látja a játékot? Vannak a játék világában a játékos mozgását korlátozó falak vagy határok, vagy nyitott, mintha csak a szabadban lennél?

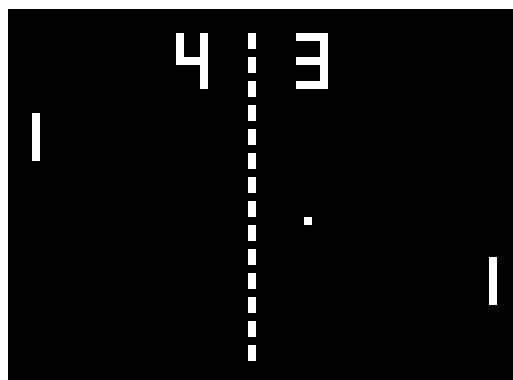
△ Nehézségi szint

A játék nem szórakoztató, ha túl könnyű vagy túl nehéz. Sok játék könnyen indul, amíg a játékos belejön, és nehezedik, ahogy fejlődnek a képességei. Ahhoz, hogy egy játék igazán jó legyen, pontosan el kell találni a nehézségi szintjét.

JÁTÉKTERVEZÉS

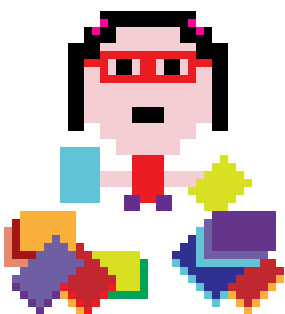
Játszhatóság

A játékoknak nem kell bonyolultnak lenniük ahhoz, hogy az emberek újra meg újra játszani akarjanak velük. Az egyik legelső sikeres számítógépes játék egy egyszerű teniszszimulátor volt, a Pong. A labda egy fehér négyzet volt, az ütők pedig fehér vonalak, amelyeket csak fel-le lehetett mozgatni. Bár nem volt életszerű grafikája, az emberek imádták a Pongot, mert nagyon jól lehetett vele játszani. Versenyeztek a barátaikkal, ahogy a valódi teniszben, és ez pont elég nehéz volt ahhoz, hogy lekösse az embert. Így a játékosok mindig visszavágót akartak.

Hangulat

Egy jó játék, mint egy film vagy egy könyv, magával ragadó, és a hangulatának kialakításával meg tudja változtani az érzéseidet. Íme néhány trükk, amellyel különféle hangulatokat lehet előidézni.

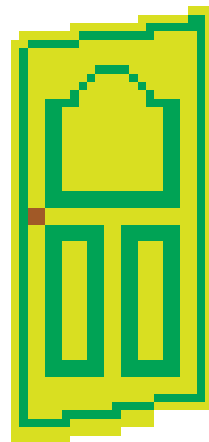

◀ Történetmesélés

Egy háttértörténet megteremti a játék világát, és értelmet ad a játékos cselekedeteinek. A nagy költségvetésű játékok cselekménye filmszerű, fordulatokban gazdag, de még az egyszerűbb játékoknak is előnyükre válhat valamiféle sztori, ha ettől a játékos úgy érzi, hogy küldetése van. Ha kigondolsz egy történetet, az abban is segít, hogy egységes legyen a játékod témája.

▷ Hang

A hangok erősen befolyásolhatják az érzéseket. Ha lecseréled a dallamot, ugyanazt a játékteret izgalmassá, ijesztővé vagy akár bugyutává is teheted. Egy csendes részt követő hirtelen zajtól rémülten hőkölhetsz hátra. A modern játékok élethű hangjai által a játékos a cselekmény részesének érezheti magát.

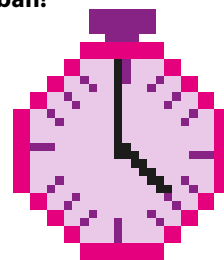

△ Húú!

Előugrik valami a játékos elé? A félelem és az izgalom ijesztővé teheti a játékot, és feszültté a játékost. Mi lehet a sarkon túl? Mi van az ajtó mögött? Lehet, hogy rosszabb várni, mint megijedni!

▷ Gyorsabban, gyorsabban!

A játék sebességével együtt változik a játékos izgalma is. Könnyű nyugodtnak maradni, ha megállhatsz, és átgondolhatod, mi legyen a következő lépésed, de ha ketyeg az óra, és a zene is gyors, mindenképpen nyomás alatt fogod érezni magad.

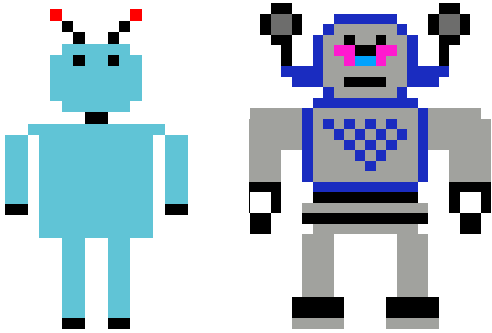

◀ Színkészlet

Megváltoztathatod a játék hangulatát csupán a színek módosításával. Az élénkkék, a sárga és a zöld például meleg és napos, míg a hideg kék és fehér télies, a sötétebb színek pedig kísérteties hatást keltenek.

▽ Grafika

Az első játékok grafikai elemei egyszerű geometriai alakzatok voltak, de ahogy a számítógépek fejlődtek, úgy lett a játékok grafikája is egyre jobb. Ma már számos konzolos játék fotorealistikus grafikával rendelkezik, de az egyszerű, rajzfilmszerű grafikájú játékok is még mindig nagyon népszerűek, és játékosabb hangulatot teremhetnek.

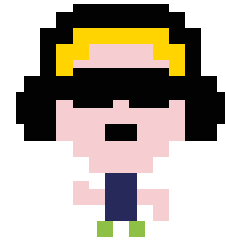

JÁTÉKTERVEZÉS

Virtuális valóság

A VR-szemüvegek sokkal valósághűbbé tehetik a jövő játékeit. A két szem számára kissé eltérő képet jelenítenek meg, így 3D-s élményt biztosítanak. A sisakban lévő mozgásérzékelők követik a játékos mozdulatait, és hozzájuk igazítják a képeket, így a játékos körbefordulhat és bármerre nézhet, ahogy a valóságban. Ezáltal a játékos benne

érzi magát a játék világában, nem pedig egy képernyőn nézi.

Hol vagy?

A legegyszerűbben egy háttérképpel adhatod meg egy játék hangulatát. Hogy még meggyőzőbb legyen az illúzió, a játék szereplői is illeszkedjenek a helyszínhez – ne tegyél például versenyautókat a tenger fenekére, vagy unikornisokat az űrbe.

◁ Hó és jég

Havas helyszín, egy jeges úton folyó verseny háttéréként.

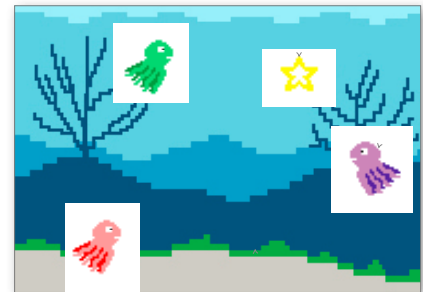
△ Kísértet járta erdő

Egy sötét erdő tökéletes helyszín szellemek, vámpírok és boszorkányok számára.

△ Trópusi tengerpart

Egy napos tengerpart karneváli hangulatot varázsol a színes fémdobokhoz.

△ Mélytengeri kaland

A polipok és a tengericsillag víz alatti helyszínek ideális szereplői.